

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 25. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 88/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 629. pantu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. pantam un 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums].

2. Apstrīdētā norma nosaka:

“(1) Tiesnesis, saņēmis lēmumu par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu:

- 1) nosaka tiesas sēdes laiku un vietu;
- 2) uzaicina uz tiesas sēdi procesa virzītāju un prokuroru, ja lēmumu pieņēmis izmeklētājs, kā arī šā likuma 628. pantā minētās personas.

(2) Tiesas sēdei jānotiek 30 dienu laikā pēc procesa virzītāja lēmuma saņemšanas tiesā. Uzaicināto personu neierašanās nav šķērslis lēmuma par noziedzīgi iegūtu mantu pieņemšanai, ja ir ievērota šo personu uzaicināšanas

kārtība. Ja šā likuma 628. pantā minētajai personai ir pārstāvis vai aizstāvis, par tiesas sēdi var paziņot tikai pārstāvim vai aizstāvim.

(3) Slēgtā tiesas sēdē uzklausa procesa virzītāju, prokuroru, pārējās uzaicinātās un ieradušās personas, viņu pārstāvjus vai aizstāvjus.

(4) Tiesas sēdē tiesas procesā iesaistītajām personām ir vienādas tiesības pieteikt noraidījumus vai lūgumus, iesniegt rajona (pilsētas) tiesai pierādījumus, iesniegt tiesai rakstveida paskaidrojumus, kā arī piedalīties citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies tiesas procesa gaitā.

(5) *(Izslēgta ar 20.06.2018. likumu)*

(6) Pēc procesa dalībnieku paskaidrojumu uzklaušanās tiesa pieņem lēmumu. Ja tiesa atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams pieņemt lēmumu, tā nosaka datumu, kad lēmums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Lēmumu sastāda ne vēlāk kā 10 dienu laikā.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no šā panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punkts*). Ir jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārums un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Procesa virzītājs atbilstoši Kriminālprocesa likuma 627. panta pirmajai daļai bija pieņēmis lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un nodot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu izlemšanai tiesai. Pirmās instances tiesa, izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, atzinusi, ka procesa virzītājs nav ieguvis pierādījumus, kas dotu pamatu atzīt Pieteikuma iesniedzējas arestētos naudas līdzekļus par noziedzīgi iegūtiem, un secīgi pieņēmusi lēmumu izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Procesa virzītājs par minēto lēmumu iesniedzis sūdzību apelācijas instances tiesai, lūdzot to atcelt, kā arī atzīt arestēto mantu par noziedzīgi iegūtu un konfiscēt to valsts labā. Šajā sūdzībā procesa virzītājs norādījis, ka izmeklēšana tiek veikta par autonomo noziedzīgi iegūtu

līdzekļu legalizēšanu, jo lietā nav noskaidrots iespējamais predikatīvais noziedzīgais nodarījums, tomēr tajā iegūtie netiešie pierādījumi apstiprina, ka arestēto līdzekļu izcelsme, visticamāk, ir noziedzīga. Apelācijas instances tiesa nolēma atcelt pirmās instances tiesas lēmumu, atzīt Pieteikuma iesniedzējas arestētos naudas līdzekļus par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēt tos valsts labā.

3.1. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar tai Satversmes 90. pantā ietvertās tiesības zināt savas tiesības, jo šajā normā paredzētās personu tiesības piedalīties citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies tiesas procesa gaitā, nav pietiekami skaidri un saprotami formulētas un ir ar formālu raksturu.

Pieteikumā norādīts, ka tiesa nav ļāvusi Pieteikuma iesniedzējai piedalīties jautājuma izskatīšanā par autonomās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas veikšanas pamatotību, kā arī pausts Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par dažādo jēdziena “autonomā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija” interpretāciju un piemērošanas praksi. Tātad Pieteikuma iesniedzējas argumenti pēc būtības ir saistīti ar apstrīdētās normas piemērošanu un jēdziena “autonomā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija” interpretāciju, tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē, kā tiesību normas piemērotas un interpretētas konkrētajā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu (*sal.: Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punkts*). Pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādā veidā apstrīdētā norma pati par sevi skar Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 90. pantā ietvertās tiesības zināt savas tiesības. Tādējādi no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā, rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 90. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 90. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

3.2. Pieteikuma iesniedzēja arī norāda, ka apstrīdētā norma aizskar tai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu. Proti, apstrīdētā norma neparedzot tiesai nedz pienākumu, nedz arī tiesības vērtēt, vai lietas materiālu atlase, kas veikta Kriminālprocesa likuma 627. panta pirmās daļas ietvaros, ir bijusi objektīva un vai tiesai ir nodoti visi iespējamie pierādījumi, arī tie, kas iespējams izslēdz mantas noziedzīgo izcelsmi vai rada pamatotas šaubas par to. Tiesai būtu jābūt paredzētām tiesībām iepazīties ar visiem krimināllietas

materiāliem, jo tikai tādā veidā būtu iespējams nodrošināt to, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu tiek ievērots pušu līdzvērtīgu iespēju princips.

Apstrīdētā norma regulē tiesas procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Tā nosaka, kas tiesnesim ir jādara tad, kad tas saņēmis lēmumu par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu, kādā termiņā ir jānosaka tiesas sēde, kas un kādā secībā ir jāuzklausā, tiesas procesā iesaistīto personu tiesības, kā arī to, kad tiesa pieņem lēmumu. Taču tā neregulē to, kā tiek veikta materiālu atlase no pamata krimināllietas, kā arī to, kuras personas un kādā apjomā var iepazīties ar krimināllietā vai procesā par noziedzīgi iegūtu mantu esošajiem materiāliem.

Turklāt Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka process par noziedzīgi iegūtu mantu ir tāds process, kas izdalīts no pamata kriminālprocesa konkrēta mērķa – savlaicīgas un uz procesa ekonomijas interesēm vērstas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu atrisināšanas – labad (*sk. Satversmes tiesas 2025. gada 16. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-44-01 17.3. punktu*). Kriminālprocesa likuma regulējums procesā par noziedzīgi iegūtu mantu paredz, ka mantas izcelsmes pierādīšanas pienākums ir dalīts starp procesa virzītāju un ar mantu saistīto personu. Proti, pierādījumi, kas pamato pieņemumu par mantas noziedzīgu izcelsmi, ir jāsniedz procesa virzītājam, savukārt pierādījumi par to, ka mantai ir likumīga izcelsme, – ar mantu saistītajai personai. Šāds regulējums neizjauc pušu tiesību līdzsvaru un ar mantu saistītajai personai nerada nesamērīgu pierādīšanas slogu (*sk. Satversmes tiesas 2025. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. 2022-32-01 18. punktu*).

Savukārt pārējie pieteikumā norādītie apsvērumi par to, ka ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības, pēc būtības ir saistīti ar Kriminālprocesa likuma normu, kas regulē procesu par noziedzīgi iegūtu mantu, piemērošanu Pieteikuma iesniedzējas situācijā. Tomēr kolēģija jau norādīja, ka tās kompetencē neietilpst vērtēt to, kā tiesību normas piemērotas un interpretētas konkrētajā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu.

Tādējādi no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, kā tieši apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējai rada Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

3.3. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma pārkāpj arī Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietverto nevainīguma prezumpcijas principu, jo mantas izcelsmes uzskatīšana par noziedzīgi iegūtu bez jebkādiem pierādījumiem par noziedzīgām darbībām ir balstīta uz vainas prezumpciju.

Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka process par noziedzīgi iegūtu mantu ir “process par lietu” un tajā tiek lemts vienīgi par mantas noziedzīgo izcelsmi civiltiesiskajā aspektā. Kriminālprocesa likuma regulējums attiecībā uz procesu par noziedzīgi iegūtu mantu, kurā citstarp ietverta arī apstrīdētā norma, neietiecas Satversmes 92. panta otrā teikuma tvērumā un neaizskar šajā normā garantētās pamattiesības (*sal.: Satversmes tiesas 2025. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. 2022-32-01 15. punkts*). Tādējādi no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta otrajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 88/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa